

Výber z článkov a rozhovorov o autorovi

Nájdeme Atlantídu na Slovensku? : rozhovor s prekladateľom a spisovateľom Romanom Bratom / otázky položila Marta Bábiková. In: Knižná revue. - 1210-1982. - Roč. 11, č. 8 (2001), s. 12.

O rozprávajúcich stromoch / pripravila Elena Ťapajová. - Fotogr. In: Slovenka. - 0231-6676. - Roč. 54, č. 40 (2001), s. 32.

Iná tvár Španielska / Marcela Prekopová, Roman Brat. - Fotogr. In: Kormorán. - 1335-6909. - Roč. 5, č. 3 (2003), s. 18-21.

Brat, Roman. In: Bibiana. -- 1335-7263. Roč. 10, č. 2-3 (2003), s. 24-25.

Repovská, Jarmila

Knižka tu má a bude mať svoje miesto, rovnako ako chlieb : spisovateľa Romana Brata prekvapili košické deti inteligentne kladenými otázkami aj záujmom o literatúru / Jarmila Repovská. Košický večer. - 1336-5320. Roč. 20(41), č. 13 (27.3.2009), s. 4.

Roman Brat. In: Revue svetovej literatúry. - 0231-6269- Roč. XLIII, č. 3 (2007), s. 127.

Roman Brat. In: Revue svetovej literatúry. - 0231-6269 - Roč. XLIV, č. 2 (2008), s.94.

Roman Brat. In: Revue svetovej literatúry. - 0231-6269 - Roč. XLIV, č. 4 (2008), s. 107.

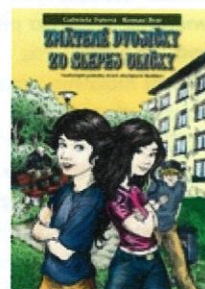
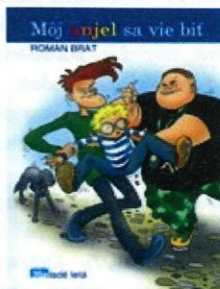
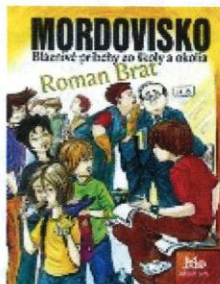
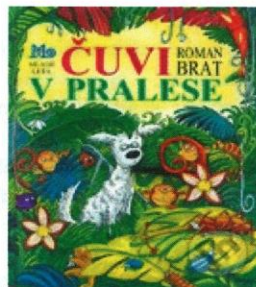
Gudzová, Anna

Roman Brat: Tvorivé impulzy čerpám v slovenských horách / Anna Gudzová. In: Enviromagazín. - 1335-1877 - Roč. 8, mimoriadne číslo (2003), s. 32-33

Kirářvargová, Dáša

Z každého námetu vykličil príbeh : R. Brat a G. M. Papucsek rozdávali v Marsab-e autogramy / Dáša Kirářvargová. In: Košický večer. - Roč. 14. - Roč. 35, č.35, 20.2.2003, s. 6

Výber z tvorby Romana Brata

Roman Brat:

Vydala: Podtatranská knižnica v Poprade, 2010

Zodpovedná: Mgr. Anna Balejová, riaditeľka

Zostavila: Mgr. Monika Ilenčíková,

Iveta Michalčíková

Náklad: 30 výtlačkov

Tlač: Podtatranská knižnica v Poprade

Roman Brat

prekladateľ, publicista, prozaik,
scenárista

Poprad 21. apríl 2010

Roman Brat sa na slovenskej literárnej scéne udomácnil predovšetkým ako prekladateľ zo španielskej a latinskoamerickej literatúry a tvorca pôvodnej literatúry pre deti.

Narodil sa 9. decembra 1957 v Bratislave. V rokoch 1977-1982 študoval slovenčinu a španielčinu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, od 1984 pôsobil ako redaktor literárnej produkcie Slovenského rozhlasu v Bratislave. Prekladá zo španielskej literatúry.

Pre deti začal tvoriť večerníckovými seriálmi. Z jedného z nich vzniklo knižné spracovanie rozprávkových príbehov. Bratove rozprávky sú sugestívne a príťažlivé, vyrastajú z podhubia náročných myšlienok, ktoré ponúka v pozadí príbehov poslucháčom či čitateľom, ochotným nielen počúvať a vnímať, ale aj porozumieť a prežívať. Autor na jednej strane rád pracuje so starými tradičnými témami a motívmi, na strane druhej inovuje príbehy napríklad tým, že často využíva v jednej rozprávke viacero rozprávačov s ich vlastnou pravdou, čím dosahuje rôznorodosť a originálny spôsob zobrazenia a bližšie preniká k detskej duši.

Epizódy zo seriálu večerníckových rozprávok *Čo videli stromy (1997)*, ktoré napísal pre Slovenskú televíziu, spracoval do epickej podoby a vydal pre deti ako rámcovo komponovanú rozprávkovú diológiu *Tvrdohlavý baran (2000)* a *Pochabý škriatok (2002)*. Rozprávkové námety situuje do rozličných končín sveta vždy v súvislosti s geografickým pôvodom stromu, ktorý sa stáva rozprávačom príbehu. Príbehy si zachovávajú zreteľne čitateľnú ideu tradičného rozprávkového víťazstva dobra a spravodlivosti nad zlom a hrubou silou. Rámec, do ktorého sú vsadené, vytvára rozprávanie o porozumení, aké vládne medzi otcom (rozprávačom) a dcérou Katarínkou, o láske Katarínky k stromom, ktoré jej potajomky rozprávajú príbehy a o tom, ako sa otec pomocou čarovnej vody vždy premení na určité zviera,

aby si – sám nezbadaný – mohol v blízkosti dcéry vypočuť rozprávky stromov a nenápadne dohliadať na jej bezpečnosť.

Takto realizovaná kompozícia a princíp zdvojeného rozprávača zrozumiteľným spôsobom stvárajú silu fantázie, aj potrebu vzájomnej komunikácie a súzvuku medzi ľuďmi navzájom aj medzi človekom a prírodou

Zaujme aj geografická rozmanitosť jeho príbehov, kultivovaný jazyk a svieža predstavivosť. Vo svojich rozprávkach predostiera originálnu mozaiku poznania sveta.

V prozaickej prvotine – knihe deviatich poviedok *Útek do Raja (2002)* – Roman Brat situoval svoje príbehy prevažne do Španielska. Keďže je dôverným znalcom tohto prostredia, podarilo sa mu v poviedkach načrtnúť celý rad problémov, ktoré kvária nielen modernú Európu, ale ktorých dôsledky sa prejavujú a môžu prejavíť aj u nás. Láska a tolerancia, rasizmus a osudy utečencov – to sú leitmotívy Bratových próz, ktoré nečerpajú samoučelne z prostredia pre nás predsa len cudzokrajného.

Zmätené dvojčky zo Slepej uličky (2008) majú charakter denníkových záznamov. Jednotlivé pasáže hlavného hrdinu Riša písal Roman Brat a Rie Gabriela Futová. A práve cez osobné zápisky súrodencov (dvojčiek) môžeme nazrieť do myslí, intimity detí, ich bežných starostí a problémov i do „smrteľne dôležitých“ vecí, javov a vzťahov. Dvojčky v slepej uličke neuviaznu, hoci v nej žijú.

Jedenásťročný Oskar, chudý, dengľavý chlapec v okuliaroch, je ďalším hrdinom prózy pre deti a mládež *Môj anjel sa vie biť (2007)*. Oskar je neprestajne terčom šikanovania zo strany dvoch spolužiakov. Musí túto situáciu riešiť vlastným dvtípom. Napriek závažnosti témy príbeh je popretkávaný humornými situáciami zo školského prostredia a vyznieva optimisticky.

Literárna tvorba

próza

Útek do raja (2002), Pasodoble s prízrakmi (2007)

literatúra pre deti a mládež

Tvrdohlavý baran (2000), Pochabý škriatok (2002), Čuví v pralese (2004), O malom obrovi (2005), Môj anjel sa vie biť (2007), Zmätené dvojčky zo slepej uličky (2008, spolu s G. Futovou), Mordovisko. Bláznivé príbehy zo školy a okolia (2009)

scenáristika

Čo videli stromy (1997, večerníčky), Rozprávky starého Inku (1998, večerníčky)

rozhlasová tvorba

Trafalgar (2005), Čierne duše.sk (2005 – 2006, seriál), Štyri letné zastavenia (2006)

Preklady zo španielčiny:

próza: Senel Paz: *Kráľ v záhrade (1987)*, Juan Carlos Martíni: *Nedokonalý príznak na letisku (1989)*, José María Merino: *Zlatý príznak (1992), Bohom zabudnutá zem (1994), Polnočný hosť (1994, výber španielskych rozprávok a povestí)*, Elena Fortunová: *Celia (1995)*, Mario Vargas Llosa: *Rozprávač (1999), Zmluva s diablom. Poviedky o futbale (1999, výber poviedok latinsko-amerických, slovenských a španielskych autorov)*, Mario Vargas Llosa: *Kto zabil Palomina Molera? (2002)*, Juan José Millás: *Dve ženy v Prahe (2004), Nepozerať sa pod posteľ (2007)*

divadelné hry: Santiago Moncada: *Muž na zjedenie (1998), Už ti nikdy nenaletím (2003)*, Paloma Pedrerová: *Noci letmej lísky (1998), Súčasné španielske dráma (1998, zborník divadelných hier, spolu s V. Olerinym), Jaime Salom: Takmer dokonali pasca (1999), Eloy Arenas: Pochop ty mňa (2008), Jordi Galcerán: *Grónholmova metóda alebo štyria v ringu (2008)*, Juan Carlos Rubio: *Fajčenie je drina. Rollingova terapia (2008)**